

Golfklubb och GolfAB

Många golfklubbar (nedan klubb) låter golfverksamhet, drift och skötsel av golfanläggningen (bana och fastigheter) skötas i ett GolfAB (nedan bolag). Klubben kan äga bolaget helt och hållet eller delar av det. Bolaget kan också ägas av andra, helt fristående från klubben. Samarbetet mellan klubb och bolag bestäms och regleras alltid i ett avtal. Svenska Golfförbundet har tagit fram mallavtal. Oavsett hur bolaget ägs gäller följande; klubbens verksamhet diskuteras och beslutas av medlemmarna på klubbens årsmöte och bolagets verksamhet diskuteras och beslutas av aktieägarna på bolagets årsstämma.

Här kommer nu beskrivas hur olika ägarförhållanden i bolaget och eventuella ägardirektiv och aktieägaravtal påverkar beslutsfattandet.

A. Klubb är ensamägare i ett GolfAB

När en klubb äger ett bolag ensamt bildas en koncern¹. Viktigt att påpeka är att det är medlemmarna tillsammans som utgör klubben och att det är klubben - inte medlemmen - som äger bolaget. Är det fråga om en stor² koncern är klubben som huvudregel skyldig att upprätta en koncernredovisning. De allra flesta "Golfkoncerner" är dock mindre, varpå sådant krav inte ställs. Alla beslut om bolagets verksamhet fattas i formell mening på bolagsstämman, men eftersom klubben äger bolaget behandlas även dotterbolagets frågor på klubbens årsmöte och sammanställs i ett så kallat ägardirektiv.

Klubbens årsmöte

På klubbens årsmöte ska både klubbens och bolagets verksamhet behandlas. Klubben ska, som bolagsägare, framföra sin mening om styrelsens bolagsdrift dels för det senaste verksamhetsåret dels för det kommande verksamhetsåret.

---

¹ I en koncern är klubben ett moderföretag och bolaget ett dotterföretag om klubben innehar mer än hälften av rösterna i bolaget.

² Med större koncerner avses koncerner som uppfyller mer än ett av följande villkor under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren: a) fler än 50 anställda i medeltal (50) b) mer än 40 miljoner kronor i balansslutning för koncernföretagen c) mer än 80 miljoner kronor i nettoomsättning för koncernföretagen.

Då bolagsdriften är en verksamhetsfråga ska den behandlas i samband med klubbens verksamhetsberättelse och årsredovisning. Klubben kan därför göra ett tillägg om föredragning av verksamhetsberättelse och årsredovisning för klubbens dotterbolag för det senaste verksamhetsåret. Det görs i punkten 6 i dagordningen, enligt SGF:s mallstadgar för golfklubb:

6. a. Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret,
- b. Styrelsens årsredovisning/årsbokslut (resultat- och balansräkning) för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret,
- c. Föredragning av verksamhetsberättelse och årsredovisning, för klubbens dotterbolag, för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret.]**

Har bolagsdriften inte skötts på ett korrekt nöjaktigt sätt kan detta leda till att styrelsen i bolaget får kritik på klubbens årsmöte. Klubbens mening om föregående års bolagsdrift ska framgå i ägardirektivet.

Även den framtida bolagskötseln är en verksamhetsfråga på klubbens årsmöte. Klubben kan därför göra ett tillägg för fastställande av ägardirektiv för klubbens dotterbolag för det kommande verksamhetsåret. Det görs i punkten 10 i dagordningen, enligt SGF:s mallstadgar för golfklubb:

10. a. Fastställande av verksamhetsplan, medlemsavgifter, övriga avgifter, medlemslån, samt budget för det kommande verksamhets- och räkenskapsåret,
- b. Fastställande av ägardirektiv, för klubbens dotterbolag, för det kommande verksamhets- och räkenskapsåret.]**

Innehåll i ägardirektivet för kommande verksamhetsår:

1. Klubbens mening i tillsättningen av bolagets styrelse. När klubb är ensamägare i bolag är det vanligt att styrelserna har samma ledamöter. Det brukar kallas personunion. Ledamöter väljs med kompetens inom både förening- och bolagsdrift. Det kan dock förekomma att klubbens och bolagets ledamöter är olika personer, helt eller delvis. Klubben uttrycker sin mening i ägardirektivet och föreslår bolagsstämman välja annan eller andra ledamöter än klubbstyrelsens.
2. Klubbens mening angående bolagets underhålls- och finansieringsbehov för kommande verksamhetsår. Motion till klubbens årsmöte som handlar om bolagets verksamhet hanteras så att styrelsens svar eventuellt kan ingå i klubbens ägardirektiv till styrelsen för skötseln av bolaget.
3. Klubbens mening angående bolagets löpande finansiering för kommande verksamhetsår. Det kan vara fråga om medlemmens årliga spelavgift för olika kategorier, riktlinjer för greenfeeintäkternas och företagsgolfs andel av bolagets totala omsättning (vilket i sin tur påverkar medlemmarnas tillgänglighet till banan).

Medlemsavgiften beslutas i vanlig ordning på klubbens årsmöte under punkten 10 i dagordningen. När det gäller spelavgiften uttrycker klubben en viljeyttring angående spelavgiftens storlek i ägardirektivet. Klubbens årsmöte rekommenderar bolaget en viss nivå kan man säga. Bolaget beslutar dock spelavgiftens storlek i formell mening.

Ägardirektiv

Ägardirektivet styr hur styrelsen i klubben ska företräda ägaren på bolagsstämman när det gäller bolagsskötseln. Direktivet innehåller klubbens uppfattning i frågor som rör dels det senaste verksamhetsåret, vilket behandlas under punkten 6 på dagordningen, dels det kommande verksamhetsåret, vilket behandlas under punkten 10 på dagordningen.

Bolagets årsstämma

Styrelsen i klubben representerar ägaren på bolagsstämman. När en klubb är ensamägare i ett bolag genomförs som regel ingen fysisk bolagsstämma. Bolagsstämman genomförs genom upprättande av ett stämmoprotokoll med beslut som regelmässigt brukar överensstämma med klubbens ägardirektiv. Bolagsstämman eller bolagsstyrelsen fattar beslut i formell mening.

B. Klubb har ägarandel i ett GolfAB

När ett bolag har flera ägare ändras förutsättningarna i en del frågor. En klubb kan vara majoritets- eller minoritetsägare i ett bolag. En klubb är majoritetsägare (moderföretag) när den innehar mer än hälften av rösterna i bolaget (dotterföretag). Tillsammans bildar klubb och bolag en koncern. Klubben är minoritetsägare om den innehar mindre än hälften av rösterna i bolaget.

Så här kan röstfördelningen i ett bolag se ut:

Klubb 51 %	Klubb 20 %	Klubb 20 %
Andra 49 %	Andra 80 %	Medlemmar 80 %

Aktieägaravtal

Ett aktieägaravtal är ett avtal som tecknas mellan aktieägarna, inte mellan aktieägaren och bolaget. Syftet med avtalet är att underlätta driften och skötseln av bolaget. Avtalet kan bland annat reglera vinstfördelning, aktieförsäljning och tillsättning av bolagets styrelse.

Framförallt syftar aktieägaravtalet till att skapa trygghet och samförstånd mellan aktieägarna. Läs om aktieägaravtal i bilaga.

Klubbens årsmöte

Klubbens årsmöte och fastställandet av ägardirektiv sker i huvudsak på samma sätt vare sig klubben äger bolaget helt eller delvis. Men det finns några skillnader.

För det senaste verksamhetsåret gör klubben ett tillägg för föredragning av verksamhetsberättelse och årsredovisning för klubbens ägarandel i GolfAB. Det görs i punkten 6 i dagordningen, enligt SGF:s mallstadgar för golfklubb:

6. a. Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret,
- b. Styrelsens årsredovisning/årsbokslut (resultat- och balansräkning) för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret,
- c. Föredragning av verksamhetsberättelse och årsredovisning, för klubbens ägarandel i GolfAB, för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret.]**

För det kommande verksamhetsåret gör klubben ett tillägg för fastställande av ägardirektiv för klubbens ägarandel i GolfAB. Det görs i punkten 10 i dagordningen, enligt SGF:s mallstadgar för golfklubb:

10. a. Fastställande av verksamhetsplan, medlemsavgifter, övriga avgifter, medlemslån samt budget för det kommande verksamhets- och räkenskapsåret,
- b. Fastställande av ägardirektiv, för klubbens ägarandel i GolfAB, för det kommande verksamhets- och räkenskapsåret.]**

När tillsättningen av bolagets styrelse regleras i ett aktieägaravtal väljer klubbens årsmöte – och övriga ägargrupperingar – ledamöter till bolagets styrelse. Överenskommelsen kan grundas på ägarandel. Är klubben majoritetsägare utser den exempelvis fyra av sju ledamöter. Är klubben minoritetsägare väljs kanske en eller två ledamöter. Den ledamot, eller de ledamöter, som tillsätts av klubben är också ombud och representerar klubbens ägarandel på stämman. Bolagsstämman väljer dock bolagsstyrelsen i formell mening.

Ägardirektiv

Ägardirektivet styr hur styrelsen i klubben ska företräda sin ägarandel på bolagsstämman när det gäller bolagsskötseln. Direktivet innehåller klubbens uppfattning i frågor som rör dels det senaste verksamhetsåret, vilket behandlas under punkten 6 på dagordningen, dels det kommande verksamhetsåret, vilket behandlas under punkten 10 på dagordningen.

Bolagets årsstämma

Med fler ägare i ett bolag hålls vanligtvis en fysisk bolagsstämma, oftast efter årsmötet i klubben. Klubbens ombud representerar ägarandelen och närvarar på stämman med övriga aktieägare.

När klubben är majoritetsägare i bolaget styr klubben bolagsdriften genom ägardirektivet och får igenom sin vilja. Som majoritetsägare bör klubben samtala om verksamheten i en konstruktiv dialog med övriga ägargrupperingar. Är klubben däremot minoritetsägare ställs högre krav på klubbens ombud att få med sig andra ägargrupperingar om verksamheten, av den enkla anledningen att beslut på bolagsstämman kan ha stor betydelse för klubbens och medlemmarnas golfverksamhet på golfanläggningen. Man kan säga att samarbetet med övriga aktieägare då får en extra stor betydelse för klubben.

I de fall medlemmar är en större ägargruppering, utöver klubben, är det viktigt att påminna om att varje individ är dels medlem i klubben dels aktieägare i bolaget. Den dubbla rollen innebär ett särskilt ansvar för klubbens och bolagets gemensamma verksamhet.

C. Annan ägare än klubb i ett GolfAB

En klubb kan också sakna ägarandel i ett bolag. Samarbetet, rättigheter och skyldigheter mellan klubb och bolag regleras då helt och hållet i ett avtal mellan parterna.

Även om klubb och bolag är fristående kan det förekomma att en eller flera ledamöter i klubbens styrelse också ingår i bolagets styrelse - och tvärtom - i syfte att optimera insyn och samarbete. Personal i ledande befattning kan vara adjungerad till styrelsen i klubb och/eller bolag i samma syfte.

Klubbens årsmöte

På årsmötet behandlas klubbens verksamhet, budget och förvaltning. Klubbens styrelse ansvarar för avtalets innehåll och efterlevnad.

Bolagets årsstämma

På bolagsstämman behandlas bolagets verksamhet, budget och förvaltning. Bolagets styrelse ansvarar för avtalets innehåll och efterlevnad.

Klubbens medlemmar äger bolaget

En del bolag ägs enbart av en klubbs medlemmar. Inga andra ägare förekommer eller tillåts. Det vill säga, för medlemskap i klubben krävs också aktieinnehav i ett bolag. En del medlemskategorier kan dock undantas från aktiekravet, t.ex. passiv medlem, junior-, vardags-, greenfee- och hedersmedlem.

Utöver samarbetsavtalet mellan klubb och bolag utgör aktieägaravtalet en viktig funktion i den här konstruktionen eftersom varje individ har dubbla roller, dels medlem i klubben dels aktieägare i bolaget.

Bilaga 1

Aktieägaravtal

Avtalscentralen är ett exempel på företag som kan hjälpa till med att ta fram ett anpassat avtal utifrån förutsättningar och behov samt ge råd till aktieägarna om hur de i övrigt ska gå tillväga. Tips är att undvika mallar.

Så här skriver Avtalscentralen om aktieägaravtal

Aktieägaravtalet är till för att skapa trygghet och samförstånd mellan aktieägarna i små och mellanstora bolag. Genom avtalet regleras bland annat vinstfördelning, försäljning av aktierna samt mycket mer. Största fördelen är kanske att avtalet kan hållas hemlig för utomstående, vilket är skillnad mot bolagsordningen som är publik genom Bolagsverkets försorg.

Kanske är kompanjonsavtal den bästa beskrivningen på vad avtalet egentligen innebär. Ett avtal mellan kompanjoner i ett aktiebolag som önskar ställa upp villkor för hur bolaget ska skötas, samt hur deras inbördes förhållande ska se ut.

Skillnad mot bolagsordningen

Det finns egentligen inga begränsningar mot vad man kan avtala om i ett aktieägaravtal. I bolagsordningen finns det dock flertalet bestämmelser i lagen som man måste ta hänsyn till, dessutom är bolagsordningen bindande mot företaget medan aktieägaravtalet endast är bindande mellan parterna till det.

Styr över ägarkretsen

Ett av de absolut vanligaste målen med ett aktieägaravtal är att hålla koll på spridningen av aktier, och på sådant sätt styra över ägarkretsen. Speciellt viktigt är detta i små bolag där en eller flera av aktieägarna också arbetar aktivt inom bolaget. Kontrollen av ägarkretsen sker genom att man i avtalet infogar bestämmelser om hembud, förköp och så kallade tag-along och drag-along klausuler. Vid sådana bestämmelser är det också viktigt att tydligt klargöra hur värderingen av aktierna ska ske.

Det kan också finnas anledning om att föreskriva att aktie ska vara ägarnas enskilda egendom och att man ser till att aktieägarna upprättar äktenskapsförord ifall de är gifta. Kompanjonsavtalet kan göras ännu mer omfattande och även innehålla klausuler om sekretess och konkurrens.

Övrigt om aktieägaravtal

Oftast skrivs avtalet på bestämd tid. Det är bra att gå igenom avtalet igen efter ett par år. Många gånger har förutsättningarna ändrats och avtalet kan behöva uppdateras. Vidare kan avtalet innehålla bestämmelser för hur finansiering sker och hur utträde ur ägarkretsen sker. Tillsammans med många andra bestämmelser innebär det en fördel för parterna till avtalet att det inte är publikt utan kan hållas hemligt dem emellan.

Ett bra aktieägaravtal innehåller det som är viktigt för aktieägarna att avtala om. Det kan röra sig om allt från bestämmelser om ägarstyrning till specifika bestämmelser om bolagsstyrning och rösträtt.

(Aktieägaravtal kan vara tillämpliga när klubben är delägare i andra bolag, exempelvis i ett Skid AB eller i Stuguthyrning AB.)